

15. APRIL 2016

SRPSKI PARLAMENTARNI IZBORI I NJIHOV UTICAJ NA POLITIČKU SCENU KOSOVSKIH SRBA

4. marta predsednik Srbije je raspustio pralament i pozvao vanredne parlamentarne izbore u Srbiji. Srpske drizavne institucije su izjavile database će parlamentarni izbori biti organizovani i na Kosovu. Vlada Republike Kosovo nije preduzela konkretnu odluku police officer ovom pitanju sa premijerom Isom Mustafom navodeći database neće biti klasičnih izbora na Kosovu. Umesto toga, on je rekao, biće prikupljanje glasova sa Kosova uz pomoć Misije OEBS-a na, pitanje koje još uvek nije potvrđeno od strane OEBS-a. On je takođe izjavio da je to ustavno pravo srpskih građana Kosova na dvojno državljanstvo.¹

Dok još uvek postoji osećaj nesigurnosti kako će se parlamentarni izbori sazvani u Srbiji biti organizovani na Kosovu, predizborna kampanja je u ponom zamahu na Kosovu. Intenzivna kampanja je organizovana da bi primamila glasače na Kosovu. Srpski premijer Aleksandar Vučić nedavno je posetio nekoliko opština na severu Kosova gde je vodio svoju kampanju i kampanju za stranku koju vodi Srpsku Naprednu Stranku (SNS). Isto kao i on, Ministar Soljnih Poslova Srbije, Ivica Dačić je takođe posetio Kosovo. On je opisao posetu kao “posetu kulturnom nasleđu”, ali je iskoristio priliku za kampanju.² Organizovane su kampanje i od strane drugih partija takođe. U nastavku su iznete novosti o srpskim parlamentarnim izborima i razvoju događaja u vezi sa njihovom najavljenom organizacijom na Kosovu.

Pozadina

24. aprila Srbija održava prevremene parlamentarne, regionalne i lokalne izbore. Parlamentarni izbori će takođe biti organizovani među srpskim stanovništvom na Kosovu. Prema izveštajima iz Vlade Srbije, neće biti lokalnih izobra na Kosovu. Vlada Kosova još uvek nije izdala javno saopštenje o ovom pitanju, i prenela da “još uvek nije donenta nijedna odluka” i da “će Kosovo postupati u skladu Sahit Bibaj najboljim međunarodnim praksama”³ Mediji na Kosovu su izrazili mogućnost da OEBS pomogne ove izbore slično kao što je OEBS omogućilo Kosovske izbore održane u 2014. u severnim opštinama, premijer Mustafa je to potvrdio kada je izjavio da će OEBS omogućiti prikupljanje glasova tokom izbora.⁴ Kao deo izborne kampanje, srpski premijer

¹ <http://www.gazetaexpress.com/lajme/vendvotimet-e-serbise-ne-kosove-mustafa-i-quan-gendra-te-grumbullimit-188191/>

² <http://www.oranews.tv/rajoni/dacic-neser-viziton-trashegimine-kulturore-serbe-ne-kosove/>

³ <http://botasot.info/lajme/522589/qeveria-ende-pa-vendim-per-mbajtjen-e-zgjedhjeve-te-serbise-ne-kosove/>

⁴ <http://www.gazetaexpress.com/lajme/vendvotimet-e-serbise-ne-kosove-mustafa-i-quan-gendra-te-grumbullimit-188191/>

Aleksandar Vučić je posetio Kosovo 3. aprila i održao kampanju za svoju partiju. Tokom posete, Vučić je izjavio da će SNS pobediti na ovim izborima, uključujući i Kosovo, i da se on nalazi na Kosovu da Bidajet podržao "ljudе koji žive u teškim vremenima".⁵ Premijer Mustafa je izjavio da je poseta Vučića "nije problem pošto je on zatražio dozvolu koju smo mi obezbedili"⁶.

Na osnovu intervjua koje je sprovело ECMI Kosovo i sastanaka na terenu, generalno raspoloženje među kosovskim srpskim stanovništvom je da oni žele da učestvuju na srpskim parlamentarnim izborima u značajnom broju. To obavezno ne znači da oni podržavaju aktuelnu Vladu Srbije ili njenu politiku na Kosovu. Čin glasanja, istakli su mnogi od naših sagovornika, ima veliki značaj za kosovske Srbe jer im to omogućava da ostvare svoja prava kao građani Srbije i na taj način potvrde vezu sa srpskom državom. Kao takvo, pitanje za koga glasati je od manje važnosti u odnosu na potrebu da žele da učestvuju u izborima.

Sve veća dominacija SNS-a u politici kosovskih Srba

U periodu pred izbore, SNS je uspostavila jedinstvenu kontrolu nad političkim životom kosovskih Srba. Kampanja SNS-a je koordinisana i ima logističku podršku od strane Kancelarije Vlade Srbije za Kosovo i Metohiju. Direktor kancelarije i vodeći funkcioner SNS-a Marko Đurić intenzivno obilazi Kosovo. Linija između svojstva državnog službenika i partijskog funkcionera SNS-a ne postoji. Đurić ponovo potvrđuje nastavak angažmana sadašnje SNS koja dominira srpsku vladu sa srpskim stanovništvom na Kosovu, posebno kroz Briselski sporazum. Smatra se da politika SNS-a da reguliše javne usluge koje pruža Srbija kosovskim Srbima kroz Briselski dijalog vodi do konkretnog poboljšanja svakodnevnog života zajednice kosovskih Srba.

Postoji vrlo malo Ilija Pavlović: nimalo prostora za politički pluralizam u raspravi. Podrška srpske države kosovskim Srbima ide preko Kancelarije za Kosovo i Metohiju i potpuno je izjednačena sa SNS-om. Svako suprotstavljanje ili znak političke podele se legitimiše kao pretnja srpskim interesima na Kosovu. Postoje glasine da je Vlada Srbije vrši pritisak na državne službenike na Kosovu (koji rade u srpskim institucijama) da pruže podršku SNS-u obezbeđivanjem glasova ili da obezbede da se dovoljno ljudi pojavi tokom sastanaka izborne kampanje.

SNS je uspela da dobije podršku velike većine vladajućih kosovskih srpskih političara. Na centralnom nivou, svi srpski ministri u Vladi su ili povezani sa SNS-om ili su izrazili podršku politici stranke. Oni se redovno pridružuju Đuriću tokom njegovih poseta Kosovu. Kosovski srpski političari na lokalnom nivou su se masovno pridružili SNS povodom mitinga u Štrpcu, Zubinom Potoku i regionu Pomoravlja.⁷ Gradonačelnici Zubinog Potoka i Novog Brda, Stevan Vulović and Svetislav Ivanović, su očigledno napustili Socijalističku partiju Srbije (SPS) aktuelnog ministra spoljnih poslova Ivica Dačića i pridružili se SNS-u. Jedini srpski političar na vlasti na Kosovu koji nije član podržava SNS je Dragan Jablanović, gradonačelnik Leposavića koji pripada Socijalističkom pokretu Aleksandra Vulina. Drugi istaknuti članovi Vulinovog Socijalističkog

⁵ <http://politiko.net/vucic-ne-kosove/>

⁶ <http://fax.al/read/news/3281750/11424510/mustafa-vucic-ne-kosove-nuk-paraqet-problem-i-kemi-dhene-leje-per-kete>

⁷ <http://košev.info/strana/arhiva/djuric/6967>,

http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2015&mm=09&d=14&nav_category=11&nav_id=1039277,

http://košev.info/strana/arhiva/djuric_kolektivno_uclanjenje_u_sns_u_kosovskom_pomoravlju/7463.

pokreta su Jablanović (bivši ministar u kosovskoj vladi) i Slavko Simić, Predsednik Srpske liste. Što se tiče Kosova, pristalice Socijalističkog pokreta podržava nastavak trenutne srpske politike i ne vode opoziciju protiv SNS-a, sa kojim Socijalistički pokret formira koaliciju u Srbiji.

A iz opozicije, koalicija Demokratske stranke Srbije (DSS, Demokratska stranka Srbije), Dveri i Srpska radikalna stranka su najaktivnije partije na Kosovu. SRS Vojislava Šešelja je održala izborni miting u Mitrovici 12. aprila. Šešelj, nepoželjna osoba (persona non grata) na Kosovu, je najavio da će lično prisustvovati sastanku - što je dovelo do drastičnih mera bezbednosti - ali na kraju se on obratio okupljenima iz Beograda. Poruka SRS-a prenosi podršku Srbima koji žive na Kosovu i navodi da samo potpuno i безусловno vraćanje Kosova unutar Srbije je pravedan čin. S druge strane politika sadašnje vlade je kritikovana kao varljiva, zato što je to dovelo do postepene integracije srpskih institucija u okviru institucija Kosova.⁸

Sličan argument je napravljen od strane desničarske koalicije DSS - Dveri. Politika SNS-a i Vlade Srbije da se srpske institucije integrišu u okviru institucija Kosova kroz Briselski dijalog je samo prvi korak ka potpunoj demontaži svih srpskih institucija i javnih službi na Kosovu.⁹

Trenutna organizacija srpskog političkog života na Kosovu:

Sve veća jednoličnost u političkom životu kosovskih Srba i njihova povezanost sa srpskom vladom je nastavak razvoja koji je počeo sa lokalnim izborima na Kosovu 2013. godine i parlamentarnim izborima 2014. godine, gde su kosovski Srbi glasali za koaliciju lokalnih političara kosovskih Srba koji su dobili podršku od vlade u Beogradu. Srpska lista, lista koja je pobedila sa većinom glasova kosovskih Srba tokom parlamentarnih izbora 2014. godine, u stvari je konglomerat kosovskih srpskih političara različitih opredeljenja koji su udružili snage kako bi objedinili i ojačali poziciju kosovskih srpskih političara na centralnom i lokalnom nivou. Kao rezultat ovih dešavanja, u 9 od 10 opština sa srpskom većinom upravlja gradonačelnik koji predstavlja Srpsku listu i 9 od 10 poslanika koji predstavljaju srpsku zajednicu su iz Srpske liste.¹⁰

Sadašnja dešavanja koja su dovela do održavanja srpskih izbora u aprilu 2016. godine pokazuju da su srpski političari na Kosovu povezali svoju sudbinu čvrsto za SNS. U stvari, čak i onaj gradonačelnik koji nije iz redova Srpske liste, Bratislav Nikolić iz Štrpca iz Liberalne partije Srbije (SLS), stranka koja tradicionalno zauzima više nezavisan stav od Beograda, se pridružila SNS.¹¹

Od 2013, srpskim političkim životom na Kosovu je dominirala Srpska lista, građanska inicijativa koja se sastoji od više manjih partija uključujući i prethodno dominantnu Srpsku liberalnu partiju (SLS), koju vodi bivši član kabineta Slobodan Petrović. Srpska lista je trenutno deo vladajuće koalicije na Kosovu, i zauzima nekoliko visokih pozicija u vladi uključujući tu i potpredsednika Vlade, ali za razliku od prethodnih koalicionih partnera koji predstavljaju srpsku zajednicu na Kosovu, ona je zadržala čvrst stav u korist Beograda u svim svojim aktivnostima. Njeni

⁸ <http://kossev.info/strana/arhiva/srs/8416>.

⁹ <http://kossev.info/strana/arhiva/dss/8201>.

¹⁰ ECMI Kosovo, 'Local Elections 2013: Lessons Learnt for Minority Communities' (19. decembar 2013, engleski); ECMI Kosovo, 'Političke stranke manjinskih zajednica u promenljivoj političkoj klimi Kosova: Opšti izbori juna 2014. godine i njihove posledice' (29. jul 2014).

¹¹ http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2015&mm=09&d=16&nav_id=1039892.

predstavnicima, uključujući i političare višeg nivoa, redovno putuju u Beograd i sastaju se tamo sa političarima višeg nivoa; poruke koje se tamo prime su obično prenesene građanima na teritoriji Kosova.

U slučaju da SNS pobedi na srpskim parlamentarnim izborima, što se i očekuje, politički život Srba sa Kosova će postati čvrsto povezan sa dominantnom vladajućom partijom Srbije. Ovo ne samo da ukazuje na to da će kosovski srpski političari u vladi podržati stav Beograda tokom dijaloga u Briselu, što je do sada bio slučaj, već može da još više oslabi politički pluralizam u okviru srpske zajednice na Kosovu. Političke partije kosovskih Srba ne učestvuju nezavisno na parlamentarnim izborima u Republici Srbiji, birajući umesto toga da se kandiduju kao deo partijske liste koja tamo već postoji, kao što su SNS, SPS, ili DŠ. Ovo, sa druge strane, znači da stranke kao što su Srpska lista, SLS, i druge na Kosovu su suštinski povezane sa partijama u Srbiji i nastoje da reflektuju ideologiju njihovih većih partnera u Srbiji.

Dok je SNS najveća stranka u Srbiji i očekuje se da će pobediti na izborima u Srbiji i dobiti većinu glasova na Kosovu, druge stranke, u koaliciji sa SNS na centralnom nivou, se takođe kandiduju za glasove na Kosovu, uključujući SPS od glavnog Ministra spoljnih poslova Ivica Dačića, i PS Ministra za rad Aleksandra Vulina. Iz opozicije DS i DŠ takođe imaju kandidate sa Kosova i trenutno vrbuju glasove, mada na nižem nivou od SNS. Na poslednjim parlamentarnim izborima koji su se održali u Srbiji 2014. godine, izabrano je šest poslanika koji su predstavljali regione na Kosovu. Dva iz SNS, dva iz SPS, jedan iz SDS i jedan iz PS. Zanimljivo je da je sadašnji gradonačelnik Gračanice/Gračanice, Vladeta Kostić, bio izabran za poslanika u parlamentu Srbije na izborima 2014; zatim je dao ostavku kako bi se kandidovao za gradonačelnika Gračanice/Gračanice; gde je dobio izbore.

Očigledna uspešna centralizacija odlučivanja na Kosovu - na lokalnom i centralnom nivou putem vladinih ministara lojalnih SNS - će povezati sudbinu kosovskih srpskih političara za onu iz SNS-a i njenog lidera Vučića, i može dodatno smanjiti odgovornost i odgovaranje na pitanja ovih političara građanima i njihovim glasačima na Kosovu.

Na kraju, direktna, otvorena, i snažna podrška kosovskih srpskih političara iz Srpske lista, i od državnih službenika na Kosovu, uključujući ministre i druge funkcionere, koji zastupaju SNS i Srbiju su u ovom trenutku ignorisani od strane dva albanska koaliciona partnera u Vladi Kosova, PDK i LDK u Vladi Kosova. Od ostavke/smene Jablanovića u februaru 2015, ministri iz Srpske liste u velikoj meri nastoje da izbegnu davanje izjave o podržavanju Srbije ili izjave koje ne priznaju ili u stvari ne priznaju legitimnost institucija Republike Kosova. Ipak, oni su podržavali i prisustvovali svim aktivnostima Vlade Srbije. Sa druge strane, dva albanska koaliciona partnera su izabrala da ignorišu povremene kontraverzne izjave i sastanke i česta putovanja od strane političara Srpske liste u Beograd kako bi se konsultovali sa institucijama Srbije.

Međutim, opozicione stranke su uzele u obzir ovo. Tokom parlamentarne sednice još u februaru, poslanik Samoopredeljenja Ismail Kurteshi je retorički upitao predstavnike Vlade ko je stvarni gospodar kabineta ministara sa Kosova iz Srpske liste. Samoopredeljenje je konstantno optuživao Srpsku listu da je oruđe koje Srbija koristi kako bi podelila Kosovo.¹² Druge opozicione stranke, pre svega AAK i Nisma, nastoje da budu obazrivije i koncentrisale su svoju kritiku na

¹² <http://www.telegrafi.com/vetevendosje-lista-serbe-kthehet-per-ta-ndare-kosoven/>

pojedina pitanja kao što je Udruženje / Zajednica opština sa srpskom većinom, a ne direktno na Srpsku listu.¹³

Dodatni izveštaji i političke analize:

[Odluka ustavnog suda o Udruženju/zajednici većinski srpskih Opština](#)

28. januar, 2015

[Udruženje/zajednica većinski srpskih opština: obaveza ili prilika?](#)

17. decembar, 2015

[Ponovljeni incidenti u Goraždevcu: potreba za brzom akcijom](#)

10. december, 2015

[Manjinske zajednice u sistemu visokog obrazovanja Kosova: Da li je rezervisan sistem kvota zloupotrebljen?](#)

15. oktobar 2015.

[Za inkluzivnu diskusiju o zajednici većinski srpskih opština](#)

8. oktobar 2015.

[Novi sporazum o Udruženju/Zajednici opština sa većinskim srpskim stanovništvom: važan koram napred, ali ne i konačna reč](#)

7. septembar 2015.

[Neslaganje oko upotreba jezika na Kosovu i loša primena zakonskog okvira](#)

2. august 2015.

[O zabrinjavajućem trendu incidenata usmerenim na srpsku zajednicu na području Peći i Kline](#)

19. jul 2015.

[Vidovdan: Ništa novo je dobra vest](#)

3. jul 2015.

[Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: šta \(ne\) omogućava kosovski pravni okvir?](#)

16. april 2015.

[Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: ekskluzivni klub na osnovu etničke pripadnosti?](#)

31. mart 2015.

¹³ <http://koha.net/?id=27&l=79461>

[Zanemarivanje nesrpskih manjinskih zajednica u tehničkim sporazumima između Kosova i Srbije](#)

10. mart 2015.

[Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: mnogo spekulacije, malo preciznog dogovora i odsustvo implementacije](#)

22. februar 2015.

*Kroz **Monitorisanje pitanja zajednica na Kosovu (Kosovo Communities Issues Monitor)**, ECMI Kosovo prati, analizira, i daje preporuke o dešavanjima i problemima u vezi sa položajem manjinskih zajednica na Kosovu, a u okviru međunarodnog i nacionalnog zakonodavstva za prava manjina. Analize predstavljene u Monitoru oslanjaju se na neposredno praćenje rada medija i intervjuje sa relevantnim akterima od interesa. Dok ECMI Kosovo stalno teži pružanju preciznih i iznijansiranih informacija i predstavljanju pogleda i percepcija svih strana, cilj Monitora nije da ponudi novinarsku ili verodostojnu reportažu, već da ponudi dodatni analitički element debati, odražavajući višegodišnje iskustvo ECMI-ja Kosovo sa pitanjima zajednica na Kosovu i trenutnim međunarodnim i nacionalnim pravnim okvirom.*